
THE BAIS YAAKOV MOVEMENT

Sarah Schenirer and Torah Study for Women

The Weekly
TORAH
C**?**NTRO**?**VERSY

JANUARY 9, 2022
YU TORAH MITZION KOLLEL
פ' בשלח תשפ"ב

A BRIEF BIBLIOGRAPHY

Carry Me in Your Heart by Pearl Benisch

To Vanquish the Dragon by Pearl Benisch

Sarah Schenirer by Naomi Seidman

"Sarah Schenirer and Innovative Change" by Leslie Ginsparg Klein

"Gender Differentiation and the Education of Jewish Women" by Shaul Stampfer

<https://thebaisyaakovproject.religion.utoronto.ca/>

Jewish Women's Torah Study: Orthodox Religious Education and Modernity by Ilan Fuchs

"Teaching Torah to Women" by Rabbi Moshe Weinberger

"Torah Study for Women" Rabbi Aharon Lichtenstein

THE INSPIRATION

תמונת המחבר

הרב משה דוד ב"ר שמואל פלעש זצ"ל הי"ד

מתוקים מדב"ש

שיעורים בפרשת השבוע ובמדרש

מאת

הרב משה דוד ב"ר שמואל פלעש זצ"ל הי"ד

רב בית הכנסת שטומפרגסה ויען

1903 Rabbinic Conference in Krakow

Summer of 1915, Sarah Schenirer organizes a public meeting of Orthodox women and founds the Orthodox Girls' Union

Fall of 1917 Sarah Schenirer opens a school in her two-room apartment on św. Katarzyny 1 #7

26 Adar 1935 Sarah Schenirer dies (300 Bais Yaakov schools)

(1) THE CHAFETZ CHAIM

מכתב מבעל "החפץ חיים" וצ"ל ע"ד בתי ספר "בית יעקב"

ב"ה יום כ"ג חודש שבט תרצ"ג

אל כבוד האלופים הנכבדים חובבי ומוקירי תורה התוריים לדבר ד' כאשר שמעתי שהתנדבו אנשים יראים וזרדים לדבר ד' ליסד בערים ביים "בית יעקב" ללמוד בו תורה ויראת שמים. מדות ודרך ארץ או תורה לילדות אחב"י. אמרתי לפעם הטוב יישר ד' חילם ומעשה ידיהם יכונן כי ענין גדול ונחץ הוא בימינו אלה אשר נרם הכפירה ר"ל שורר בכל תקפו והחששים מכל המינים אורבים וצודים לנפשות אחב"י. וכל מי שנעצה יראת ד' בלבבו המצוה ליתן את בתו ללמוד בב"י זה. וכל החששים והמקומקים מאיסור ללמד את בתו תורה אין שום בית מיוחד לזה בימינו אלה. ואין כאן המקום לבאר באריכות. כי לא כדורות הראשונים דורותינו. אשר בדורות הקודמים הי' לכל בית ישראל מסורת אבות ואמהות לילך בדרך התורה והדת ולקרוא בס' צאינה וראינה בכל ש"ק משא"כ בעתה"ר בדורותינו אלה, וע"כ בכל עון רוחנו ונפשנו עלינו להשתדל להרבות בתי ספר כאלו. ולהציל כל מה שיש בידנו ואפשרותנו להציל.

הכותב למען התורה והדת

ישראל מאיר הכהן מראד"ן
בנחמ"ס חפץ חיים ושבטת ברורה

The First World Congress of the World Agudath Israelin, Vienna, August 15, 1923. GIF: TABLETMAG; ORIGINAL VIDEO: UNIVERSITY OF SOUTH CAROLINA, MOVING IMAGE RESEARCH COLLECTIONS

**CHOFETZ CHAIM, 105,
IS DEAD IN POLAND**

Venerated by Orthodox Jews
as One of 36 'Saints Who
Saved the World.'

LIVED LONG IN POVERTY

Gave Up Store When Popularity
in Village 'Deprived Other
Merchants of a Living.'

WILNO, Poland, Sept. 15 (Jewish Telegraphic Agency). — The famed Chofetz Chaim, venerated by orthodox Jews throughout the world as one of the thirty-six saints because of whose piety the Lord has not destroyed the world, died today in the village of Radin, near here, where he had spent most of the more than 100 years of his life. He had been ill only a short time.

The Chofetz Chaim, whose real name was Rabbi Yisroel Meier Cohen, had been a figure of almost legendary importance for almost half a century. Stories of his piety sprang up in the lore of Eastern Europe and among orthodox Jews all over the world. The village where he had served for a few months as a rabbi was the scene of pilgrimages of thousands of orthodox Jews seeking the blessing of the Chofetz Chaim.

In 1873 Rabbi Cohen published a book in Hebrew, entitled the "Chofetz Chaim," listing all the forms of slander from which a pious Jew must guard himself. It was because of this book that he became known as the Chofetz Chaim.

Age Believed to Be 105.

THE SOURCES

דברים יא: יט (2)

(יט) וְלַמִּדְתָּם אַתֶּם אֵת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּכֶם בְּבֵיתְךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ:

משנה סוטה ג: ד (3)

המרים שמרים כבר: **מתני'** יעד' שלא נמחקה המגילה אמרה איני שותה מגילתה נגנזת ומנחתה מתפזרת על הדשן ואין מגילתה כשרה להשקות בה סוטה אחרת ינמחקה המגילה ואמרה טמאה אני המים נשפכין ומנחתה מתפזרת על בית הדשן *^א הנמחקה המגילה ואמרה איני שותה * מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחא יאינה מספקת לשתות עד שפניה מוריקות ועיניה בולטות והיא מתמלאת גידין והם אומרים *^ב הוציאוה שלא תטמא העזרה יאם יש לה זכות היתה תולה לה יש זכות תולה שנה אחת יש זכות תולה ב' שנים יש זכות תולה ג' שנים *^ג מכאן אומר בן עזאי *^ד חייב אדם ללמד את בתו תורה שאם תשתה תדע שהזכות תולה לה ר"א אומר יכל המלמד בתו תורה *^ה (כאילו) לומדה תפלות ר' יהושע אומר *^ו רוצה אשה בקב ותפלות מט' קבין ופרישות הוא היה אומר *^ז חסיד שוטה ורשע ערום ואשה פרושה ומכות פרושין הרי אלו מבלי עולם: **גמ'** *^א ר

רש"י שם כא: (4)

כאילו - שמתוכה היא מבינה ערמומית ועושה דבריה בהצנע

(5) RAMBAM, HILCHOS TALMUD TORAH 1 :13

אשה שלמדה תורה יש לה שכר אבל אינו כשכר האיש מפני שלא נצטווית וכל העושה דבר שאינו מצווה עליו לעשותו אין שכרו כשכר המצווה שעשה אלא פחות ממנו ואע"פ שיש לה שכר צו חכמים שלא ילמד אדם את בתו תורה מפני שרוב הנשים אין דעתם מכוונת להתלמד אלא הן מוציאות דברי תורה לדברי הבאי לפי עניות דעתן אמרו חכמים כל המלמד את בתו תורה כאילו למדה תפלות במה דברים אמורים בתורה שבעל פה אבל תורה שבכתב לא ילמד אותה לכתחלה ואם למדה אינו כמלמדה תפלות:

(6) שולחן ערוך יורה דעה הלכות תלמוד תורה סימן רמו סעיף ו

אשה שלמדה תורה יש לה שכר, כג] אבל לא כשכר האיש, ז <ג> מפני שאינה מצווה ועושה. ואף על פי שיש לה שכר, כד] צו חז"ל שלא ילמד אדם את בתו תורה, מפני שרוב הנשים אין דעתן מכוונת להתלמד, ומוציאות דברי תורה לדברי הבאי לפי עניות דעתן. אמרו חכמים: כל המלמד את בתו תורה, כאילו מלמדה תפלות (פי' דבר עבירה). כה] בד"א בתורה שבע"פ; <ד> אבל תורה שבכתב לא ילמד אותה לכתחלה, ואם מלמדה אינו כמלמדה תפלות (רמב"ם וסמ"ג ולא במקצת ספרי הטור).

הגה: כו] ומ"מ חייבת האשה ללמוד דינים השייכים לאשה. (אגור בשם סמ"ג). כז] ואשה אינה חייבת ללמד את בנה תורה, כח] ומ"מ אם עוזרת לבנה או לבעלה שיעסקו בתורה, חולקת שכר בהדיהו. (הגהות מיימוני פ"א דת"ת וסמ"ג).

(7) פרישה על הטור (שם)

אבל אם למדה לעצמה אנו רואות שיצאו מהרוב ולכך כתיב לעיל שיש לה שכר ורבונו לומר אם למדה התורה על מכונה שאינה מוציאה לדברי הבאי אבל האב אינו רשאי ללמדה דדילמא תוציא דבריה לדברי הבאי כי הוא אינו יודע מה שבלבה

(8) ליקוטי הלכות סוטה שם

*** ונראה דכל זה דוקא בזמנים שלפנינו שכל אחד היה דר במקום אבותיו וקבלת האבות היה חוק מאוד אלל כל אחד ואחד להתנהג בדרך שדרכו אבותיו וכמאמר הכתוב שאל אחיך וינדך כזה היינו יכולים לומר שלא תלמוד תורה והסמוך בהנהגה על אבותיה הישרים אבל כעת כפ"ה שקבלת האבות נחרס מאוד וגם מצוי שאינו דר במקום אבותיו כלל ונפרס אותן שחרניטן עממן ללמוד כחב ולשון העמים כודאי מלכה רבה ללמדס הומש וגם נכיאוס וכמוכיס ומוסרי חז"ל בגון חכמת אבות וספר מנורת המאור וכדומה כדי שיחלמת אללס ענין אמונתיו הקדושה דאל"ה עלול שיסורו לגמרי מדבר ד' ויפכרו על כל יכודי הדת ח"ו:

THE REACTION

שו"ת דברי יציב (9)

יורה דעה סימן קמ"ג דברי יציב (ט"ז) ש"ג

ב פירושים. ועין מד"ר פרשת נשא [פי' מ"ח], ובבב"א שם נק"י רמ"ו אות ה', ובמ"ס נשמה עינים בחגיגה דף ג' ע"א ד"ה מרגלים.

דייקא, שבע רק מה שקבל מרבו עד משה מפי תנבואה וד"ק.

וידו הדורש שלום תורתו הרבה ויקר ערכו הרבה כחכ ד"ר יקותיאל יהודה הלברשטאם

ואם נאמר נשמת הדורות יצאו ק"ו פלגים שלא שמו כל זרען בעוה"ר ולאמרו גם על דין אחר פשוט שנשמת הומים, ולזה אמרו [אטות פ"א מ"ח] חכמים הזהרו בדבריכם, חכמים דייקא דלחכמי המשנה דבר המגל, שמה וכו' הבאים אמריכם. וכבר כתבתי אליו פעם בענין כזה, ולא דברי ממגרשות בני לימוד אלו או אלו, רק באתי לברר הלכה של מורה, ובהלכה הש"ס והראשונים והשו"ע יהיו לגוד עינינו.

סימן קמ"ג עור בהג"ל

ב"ה, קרית צאנז, נ' יקראל חשב"ז

אחדושת"ה כ"א אות מה מאד פתחתי עליו שנגרלה לא פ"ן כלאו דברי הגאונים נקלטה לבני מורה וחכמים.

(א) **והנה** לט"ף בעלמא לרפסי מדברי הרמ"א בא"ח ק"י פ"ח, שהוא הוא בעל המפה על השו"ע וד"ו לומר ע"ז ששמו אותו אטורי הדלת כמ"ש כ"ח, (חה לא היטוי שלי כמ"ש כ"ח אלא של הסומים [כ"ח כ"ה ק"ו חקפו כהן פי' ק"י-ק"ד] שכותב בן על דעה שלא הזכיר דברי רמ"א, ולדונמא כמה שכתבתי לו [נדפס בחלק אשע"ז] בענין אטורי הליכה אטורי אשע"ז. והנחתי כמה מקורות מהגאונים והראשונים לדברי הרמ"א, ונפרט שלענין מורה דפטורי י"ל דכו"ע מודו.

אב"ד פיקר דברי היה שלי אפשר להזו פסק מפורס, צמ"ט פוטו כ"י פ"א וכ"א ע"ג וכלל הראשונים וכשו"ע יור"ד ק"י רמ"ו פ"ק ו', שאסור ללמד מורה שבע"ס וכליל מלמדס חסלות, ולהרמב"ם [פ"א מ"ח הי"ג] ושו"ע לכתלה אף צכתג אסור. ובאתי לברר למה כמעט כל גדולי ונדיקי דור ודור לא ראו בשום אופן לשנות ולחדש ח"ו, ושלא לעשות גדר לאמונה וקדושה ממה שח"ל קראו חסלות.

(ב) **וה"ש** מהגאון הגדול הכהן הגדול מאתו בעל החפץ חיים ד"ע. אנכי הכרתי קודם שידע ממנו מכ"ס, וידעתי גדול ערכו ומעלתו, ואין החפץ חיים זקוק לאפטרופוס על גדלו וקדושתו, ומי לא יסדר לגאונותו ופסקיו. (ט"ז) מורה הוא ואמת כפי צדו והאמת דתן לכל לומר דעתו נאמת דעתו רשמיט והטמינו הק' שלא ראו לחז פניה קלה ממה שמוסכם להלכה בשו"ע בהג"ל לחסור. ומה ממרדים דברי הירושלמי המובאים בחומ' נטוטה כ"א ע"ג ד"ה בן עזאי, א"ל ישרפו ד"ת ולא ימסרו ד"ת לגשים, והוא שם ע"ג הי"ד [דף ק"ו ע"א] ועי"ש פ"ס מראה

וגם החפץ חיים שהפיל כ"ח, והוא בלקוטי הלכות על פוטו שם, כפי מה שעינינו בדבריו נראה שהערה שלו קמו על מורה שבכבוד דייקא שאין ללמדו לכתלה, וכפי שמתין שם, והאורי מדברי מנחת המאור שגם אני הזכרתי בהשומי. ובמסרי חו"ל ממ"ז אצח שהאורי שם, ג"כ לא יאר נאחה אופן, לראשור שדריך העמקה וליקוט עיניט במיוחד בשבילם, וכאשר רמזתי במכתבי דרך הלימוד בשבילם בדינים במלכות ידיהו ועיני אמתה מה שהזכרם ללמדס, אבל קמס על מורה שבע"ס לא דינר החפץ חיים כלל. ולמה כתב כ"ח בלשון שלפלא על שני גדולים שהיה בעולם מהם דברי החפץ חיים ז"ל ולא הביאוהו כסוד מאת לקברנס, כי המה ג"כ הבינו בליקוטי הלכות כמ"ס, ח"ב

(ג) **וה"ש** כ"ח נמכתב שזה כתב לריוחא דמילתא, ולמעשה שפיר יש להחיר הדבר בכלל ולא רק מפני שינוי הדורות כפי שפיר באר היטב בדבריו הקודמים. הנה עינינו עוה"ס בדבריו ולא ראינו כלל מה שפיר להחיר משקלה דדינא לימוד מורה שבע"ס. ובכלל א"ך יכתוב בן ממה שפיר וקדש הגה"ל החפץ חיים פסק שם בלקוטי הלכות בפנים שלדינא נקטינן בן להלכה לאיסור, ורק מעיר בהערה משום שינוי הומים, וכת"ה רואה לחלוק על כל הפוסקים ופטרטיים על החפץ חיים וכחב שיש שפיר להחיר הדבר בכלל ולא רק מפני שינוי הדורות, אמתהה, וגם ראינו בדבריו שהוא בעלמו הביא משו"ס פרי השדה ח"א ק"י ל"א שחפסש זכות על שאין מברכות נרס"ס מכת דברי הרמ"א לדור"ח פי' פ"ח, ושמשתי מאד ע"ז ונ"ה שכונתי לדעתו הרמה. ולא אוכל להבין א"ך כמ"ה כותב על גאון כביר כפעל פרי השדה שדמוק מאד ואין ללימוד זכות זה כמעט אחיה.

(ד) **וה"ש** כ"ח מהתרומת העין שהנחתי והסמכתי על הרישא שדבריו, הכי רק נאמי להב"א מדבריו שיש גאונים שאמרו מלינא, ושהו כוונת היס שכתבו נרמ"א ואשר בן הוא להדיא בדרכי משה יור"ד פי' קל"ה אות ח' שנהגו בהשערי דורא.

ויואל משה עמי תני"ב (10)

לדין כאלו היו חזר על כלם פסוקי שבת מן
 השמים והרשעים והשמים שאלו טבג בזמננו והיו
 לסקר כלם פסוקי, אבל עינים לבם ולא יראו מ"ש
 ללמוד חומש וסיכ וסוכרי חז"ל וכל אלה שהשג
 חן בם איסור מלך כדן כמו שהוצא לעיל אלא
 שזכמה ודחה וכו' פילסול שלח ללמד לנשים כלל
 וכו' דה פסמים או הששו שלח יומשך עייז ללמוד
 אח באסור לבם ולק סמטו בכל מה שזריחה לידע
 על קבלה באמת כמו שזרע מדברי המכרי"ל ועייז
 כחז שליפי מלך כדור שמתחפף בקבלה וא"ל לפסוק
 על קבלה באמת מלך ללמוד אח כמותר ללמוד
 עמכם מלך כדן, אלא שכו ומעשים לפתחיה כדורות
 שלפנינו, אבל לא לבחיר היו אח באסור מדינה ובמה
 שאמרו חז"ל דכו כמלמד תיפלת קיז בייז של
 קיז כדורית כחלש שמוק יחר יקן שמתחפף דרך
 באמת.

ודנה כחז ללמוד חומש אבל לא כחז עם פירשי
 ז"ל שזה ודאי איסור גמור ללמוד, כי דברי
 רשיי ז"ל כן כן גופי חורב ועומק דרשת חז"ל
 דכו ודאי בכלל מה שאמרו חז"ל שכו כמלמד
 תיפלת. ומכ שכו נכגים לקרות בלתיכ ורליכ
 ומטרה כמלך וכדומה אף שמוכאים שמה לפעמים
 דרשת חז"ל, אבל זה ודאי שהקורא בספרים כג"ל
 בלשון אשכנז אינו מבין שום דרש, כאשר ראוי בנות
 של כמים לדקיות שקראו בספרים כג"ל בלשון
 אשכנז לא כבית שום דרש אלא נקלם בלצנם מהמסור
 והמדות שאמרו חז"ל חכ עוב כי תיקן כמדות הוא
 יסוד כל האדם בלגשים ובגשים, ואמרו חז"ל קשה
 שונקן של מדות יותר משונקן של עריות. אמנם מה
 שמתפשט ללמוד עם כמות גם מה שאמרו חז"ל
 ללמוד עמכם ואמרו דכו כמלמד תיפלת זה מכשול
 גדול לישראל, וכל מי שזכרו לתקן מתחייב לעשות
 כל פדוקי.

שו"ת ציץ אליעזר ח"ט (11)

ו) והכהן הגדול מאחיו הגוי'צ הבעל הפץ חיים ויל בספרו לקושי הלכות על סוטה שדא גרנא כמעט בכל עיקרה של נהיגת הלכה זאת לאיסור לימוד תורה לנשים בזמן הוה. וכותב וז"ל: ונראה דכל זה דוקא בזמנים שלפנינו שכל אחד היה דר במקום אבותיו וקבלת האבות היה חזק מאד אצל כל אחד ואחד להתנהג בדרך שדרכו אבותיו וכמאמר הכתוב שאל אביך ויגדך בנה היינו יכולים לומר שלא תלמוד תורה ותסמוך בהנהגה על אבותיה הישרים. אבל כעת בעויה שקבלת האבות נתרופף מאד מאד וגם מצוי שאינו דר במקום אבותיו כלל ובפריט אותן שמרגילין עצמן ללמוד כתב ולשון העמים בודאי מצוה רבה ללמדם הומש וגם נביאים וכתובים ומוסרי הי"ל כגון מסכת אבות וספר מגורת המאיר וכדומה כדי שיתאמה אצלם ענין אמונתו הקדושה דאליה עלול שיסורו לגמרי מדרך ד' ויעברו על כל יסודי הדת היו עכ"ל.

עבוד כן שכריסגולני אבל שכריסגולני שפיר יש לה. מכל האמור התבדחה לנו שמיר ההלכה של לימוד תורה לנשים שבכתב ושבע"פ וברכתן על כך וכן ישוב המנהג בזה. באופן שמנתן של ישראל תורה.

סימן ג

בדין לימוד תורה שבע"פ ושבתה לנשים

לח"א

א) מה ששואל על פסקן של הרמב"ם כפי"א מה' תלמוד תורה ה"ג וכו' ויריד סי' רמ"ז ספי' ו' דאסור ללמד תורה שבע"פ לנשים וגם תורה שבכתב אסור ללמוד לכתחילה. [בסוד הגירסא להיטך אבל כבר נמש וגמרו כמעט כל הטוסקים שהוא ט"ס] מהא דחנינא בתוספתא בס"ב דברכות ה"ב והנבאה בירושלמי ברכות ס"ג היד וז"ל: המבין והאבות והנדות והיולדות פותרין לקרית בתורה ולשונה במשנה במדרש בהלכות ובאגדה. הרי דנקיטא לה להתוספתא כדבר הפשוט האשה מותרת בלימוד כל אלה. והייש הן תורה שבכתב הן תורה שבע"פ, ומשמיעה לנו רק זאת דגם כשהיא וכה ונדת מותרת גמי בלימוד כל הניז.

ולאחרין בתרת. ראשית י"ל דהתוספתא הנאת סבירא לה כדעת בן עזאי הסובר בסוטה ר' כ' ע"א ד' כי"א ע"ב דחייב אדם ללמד את בתו תורה. [ובדומה

(12) RABBI JOSEPH B. SOLOVEITCHIK

Rabbi Joseph B. Soloveitchik delivering a Gemara shiur at Stern College for Women

(L-R: Dr. Norman Lamm zt"l, Rabbi Saul Berman, Rabbi Mordechai Willig)

8. Talmud Study for Girls in Yeshiva Elementary and High Schools (a)

On January 12, 1953, Rabbi Leonard Rosenfeld, a former student of the Rav and chairman of the education committee of the Hebrew Institute of Long Island and director of the Department of Yeshivot at the New York Board of Jewish Education wrote the Rav with a series of questions regarding the teaching of Talmud to elementary and high school age girls. The questions included: "Is it permissible to teach Torah she-be-al peh to girls? Is it advisable to teach Torah she-be-al peh to girls? Is there a halakhic distinction between teaching Gemara, Mishnah, Aggadah and halakhah pesukah (bottom-line law)?... Is it permissible and advisable, when the girls reach the age of 16-18, to continue to study Talmud with them in the same depth and profundity that one engages in such study with boys?" The Rav, in the first letter printed below, soon replied indicating that he would not answer these questions directly until he was assured that the education committee would agree to strictly abide by his rulings and guidelines. Rabbi Rosenfeld immediately wrote the Rav that this, of course, would be the case and was the understanding of the committee. The Rav's subsequent reply to his basic questions regarding curricular equality for boys and girls appears in the second letter printed below.

January 23, 1953

Dear Rabbi Rosenfeld,

I acknowledge receipt of your letter. In my answer to your previous inquiry concerning the permissibility of instruction of girls in Talmud I stressed that unless I am assured in advance by the school administration that my recommendations will be followed I would not take the trouble to investigate the matter. Since such an official assurance has been withheld (your letter did not contain any such commitment) I must decline to consider the problem. The reason for my reluctance to engage in this controversial issue is the unique stand taken by many of our Jews on matters of Law and tradition. We have reached a stage at which party lines and political ideologies influence our halakhic thinking to the extent that people cannot rise above partisan issues to the level of Halakhah-objectivity. Some are in a perennial quest for "liberalization" of the Law and its subordination to the majority opinion of a political legislative body, while others would like to see the Halakhah fossilized and completely shut out of life. I am not inclined to give any of these factions an opportunity for nonsensical debates.

Sincerely yours,
Joseph Soloveitchik

*Community, Government and Conservative
ed. M. H. K. G. T
(2005)*

9. Talmud Study for Girls in Yeshiva Elementary and High Schools (b)

Rabbi Leonard Rosenfeld
c/o Rabbi Leo Jung
210 West 90 Street
New York 24, N.Y.

May 27, 1953

Dear Rabbi Rosenfeld:

Please accept my apologies for not answering your letters sooner. The delay was due to my overcrowded schedule. As to your question with regard to a curriculum in a coeducational school, I expressed my opinion to you long ago that it would be a very regrettable oversight on our part if we were to arrange separate Hebrew courses for girls. Not only is the teaching of *Torah she-be-al peh* to girls permissible but it is nowadays an absolute imperative. This policy of discrimination between the sexes as to subject matter and method of instruction which is still advocated by certain groups within our Orthodox community has contributed greatly to the deterioration and downfall of traditional Judaism. Boys and girls alike should be introduced into the inner halls of *Torah she-be-al peh*.

I hope to prepare in the near future a halakhic brief on the problem which will exhaust the various aspects of the same. In the meantime I heartily endorse a uniform program for the entire student body.

With kindest personal regards, I remain
Sincerely yours,
Joseph Soloveitchik

(13) "A GLIMPSE OF THE RAV," RABBI MAYER TWERSKI

The "third verse" which reconciles the apparent contradiction is this: Truth and men of truth transcend facile classification and defy superficial stereotyping. The Rav was neither left nor right wing, modern nor ultra orthodox. He was a man of Torah, truth. Truth, its underlying unity uncompromised, often undergoes a process of diffraction and manifests itself in a variety of guises. The Rav's position, like those of the Hafets Hayim and other *bakhmei haMasora*, regarding women's education reflected his intuitive understanding of what the *internal* dynamic of *Masora* prescribes for the contemporary predicament.

Pre World War II European Jewry had been in the throes of a religious crisis, a fact omitted in our romanticized histories of the period. The forces of assimilation were very strong, and many succumbed. The crisis was most acute in the area of Torah education for women.⁵³ Profound corrective educational measures would have been necessary in Europe, the bastion of orthodoxy. *A fortiori* in the United States.

The *halakha* prohibiting Torah study for women is not indiscriminate or all-encompassing. There is complete unanimity that women are obligated to study *halakhot* pertaining to *mitsvot* which are incumbent upon them.⁵⁴ Clearly men are allowed to provide instruction in these areas. A father's obligation of *hinukh* relates equally to sons and daughters.⁵⁵ The prohibition of teaching *Torah she-Ba'al Pe* to women relates to *optional* study. If ever circumstances dictate that study of *Torah she-Ba'al Pe* is necessary to provide a firm foundation for faith, such study becomes obligatory and obviously lies beyond the pale of any prohibition. Undoubtedly, the Rav's prescription was more far-reaching than that of the Hafets Hayim and others. But the difference in magnitude should not obscure their fundamental agreement: intuitively, it is clear that the guidelines of the Talmud in *Masekhet Sota* were never intended for our epoch. This is not an instance of modernism, but Torah intuition.

TRADITION 30:4 / © 1996
Rabbinical Council of America